

Stajerec" izhaja vsaki pitek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krome, za pol in četrt leta razumno; za Ogrsko 4 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računajo naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne štev. se prodajajo po 6 v.

Uredništvo in upravnštvo se nahajata v Puju, gledališko poslopije štev. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 64, za 1/3 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/10 strani K 4, za 1/12 strani K 2, za 1/16 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 13.

V Ptujju v nedeljo dne 28. marca 1909.

X. letnik.

Vojska?!

Položaj je nespremenjeno resen. Vsi srbski odgovori na vprašanja našega ministra za zunanje zadeve so nezadovoljivi. Človek ima vtis, da hoče srbska vlada le časa dobiti, da dokonča popolnoma svoje oborožanje. Resnično povedano: Mi kakor noben pametni človek gotovo nismo prijatelji vojske in vemo čisto natančno, da bi vojska zahtevala od prebivalstva velikanske žrtve. Ali sedanje stanje je istotako nevarno. Troški za obsejno vojaštvo so ogromni in prebivalstvo je grozno vznemirjeno. Ljudi ne smejo ničesar o vojaškem gibanju pisati in zato se širijo le neverjetne razburjive govorice. Temu neznosnemu stanju mora biti konec? Srbiji se je dalo doslej dovolj priložnosti, da uredi razmere. Nobena velevlast bi ne imela toliko potrpežljivosti z malo Srbijo kakor Avstrija. To prizna danes celi svet. Položaj je torej danes sledeči: Vsak hip zna padeti odločilna beseda. Ako Srbija v zadnjem trenutku ne spremeni svojega stališča, potem mora priti do vojske s Srbijo in vrnogoro.

V naslednem podamo zanimivejše vesti zadnjih dni:

Dunaj 23. „N. F. Presse“ poroča iz Konstantinopla: Položaj se mora najkasneje začetkom aprila na ta ali oni način razjasniti. Nadaljno zavlačenje je izključeno. Ako bi se Srbija pokorila, morala bi takoj razoborožiti in velevlastim nadaljno mirno zadržanje garantirati. Ako bivelevlasti od Srbije tega jamstva ne mogle tekom enega tedna dobiti, marširali bi naši vojaki tudi brez ultimatumov v Srbijo.

Dunaj 23. Cesar je sprejel prestolonaslednika Franc Ferdinanda v posebni avdijenci; istotako ministra Ahrentala. Govori se, da je bil prestolonaslednik medtem tudi v Berlinu pri cesarju Viljemu.

Berlin 23. „Voss. Ztg.“ poroča: Boji na Drini se ponavljajo, tako da nismo več veliko od vojnega stanja oddaljeni. Srbi streljajo na vse avstrijske straže, ki se pokazejo ob Drini. Bajce je bil rezervni lajtnant Fuchs od Srbov ustreljen. Zadnja poročila pravijo, da je bilo ob Drini že 17 avstrijskih vojakov ustreljenih.

Dunaj 23. Vedno jasneje se kaže, da pozikusi velevlasti, zagotoviti mir, nimajo uspeha. Položaj je zelo temen.

Budapest 23. Iz Belgrada se poroča: Srbsko glavno mesto Belgrad je izpraznjeno. Včeraj zvečer se je zadnje javne denarje odpravilo. Poštno blagajno v znesku 10 milijonov frankov se je neslo v Aleksinas.

Kataro 23. Ves porablljivo vojaštvo Črnogore stoji že pod orožjem. Črnogorska armada obstoji iz 11 brigad.

Berlin 23. Iz Cetinja se poroča, da so pri Budnji (Dalmacija) črnogorski vojaki čez mejo na avstrijske streljali in tudi dva avstrijska vojaka vjeli.

Dunaj 22. V državnem zboru imel je ministerski predsednik govor in m. dr. dejal: Kakor

sem že poročal, ni odgovarjala nota srbske vlade na našo demaršo pričakovanju. Tudi ogrska vlada smatra srbski odgovor za nezadovoljiv. Mi nismo takoj na srbsko noto odgovorili, ker bi to položaj poojstrilo, kar hočemo zabraniti. Cilj naši politiki je zasigurnje in varstvo po aneksiji napravljene stanja. Mi nimamo izzivalnega namena in ne vladoželjne politike. Srbija ima tedaj še čas, da nam pride nasproti. Ali naša dolžnost je, da se kmalu neznojni položaj na naši meji konča in bomo na to z vsemi močmi vplivali.“

Šparkasa v Brežicah.

C. k. okrajno glavarstvo v Brežicah izdalo je dne 15. marca 1909 pod št. P. Z. 64 sledeči razglas:

„Ravnateljstvu šparkase v Brežicah! — V času od 11. do 18. januarja t. l. narejena revizija šparkase v Brežicah dognala je v splošnem red in varnost tega zavoda in neresničnost v listu „Posavska straža“ natiskanih obdolžitvev ter sumničenje splošne nature.“

S tem so vse laži potom c. k. oblasti razkrinkane!

Politični pregled.

Naval na hranilnice. Brezvestni in neumni ljudje so med ljudstvom razširili smešno vest, da bode v slučaju vojske ves denar izgubljen, ki je naložen v hranilnicah. V sled tega so nepremišljeni ljudje pričeli dvigati denar iz hranilnic. Seveda je vse to hujskanje le neumnost. Finančni minister Bilinski je v tem oziru tudi v državnih zbornicah izjavil sledeče: „Žalibog se je v mnogih deželah naše domovine razširila vest, da hoče vlada v slučaju vojske v hranilnicah naložene denarje vzeti in za vojsko porabiti. V slučaju vojske, tudi ako se pride v sovražno deželo, je zasebna lastnina nekaj svetega. Kdo bi mogel misliti, da bi se zasebna lastnina lastnih deželanov protipostavno vzelo? To je tako otroško, nerazumljivo, da moramo misliti, da so gotovi agitatorji, ki to nalašč razširjajo. V imenu vlade in vseh drugih izjavljam: nikdar se ne bode kaj takega zgodilo, da bi avstrijska vlada svojo roko na tujo last, ki nam je sveta, položila. Vloge v šparkasah so popolnoma varne, one ostanejo popolnoma varne, pa naj bode vojska ali ne. Vložniki torej nimajo prav nobenega povoda, da bi dvigali svoje vloge iz hranilnic.“ Tako je izjavil minister! Upamo torej, da se ljudje ne bodejo dali zapeljavati od srbskih prijateljev, da bi svoj denar jemali iz šparkas.

Podpora pod orožje poklicanih. Vlada je izjavila, da smatra za svojo dolžnost, podpirati družine tistih vojakov, ki bi imeli priti oktobra na dopust, pa se jih je naprej obdržalo in tistih, ki se jih je zdaj pod orožje poklicalo. Podpiralo

se bode družine tako, kakor določa to postava za slučaj mobilizacije. V naslednem podamo glavne točke te postave: 1. Pravico do podpore imajo pomoči potrebne družine, ki živijo od plače vojaka, torej žena, otroci, stariši (ako jih je sin-vojak vzdrževal) itd. — 2. Podpora znaša za vsaki dan in vsaki član družine: na Štajerskem 57 vin., na Koroškem 60 vin. Poleg tega dobi še vsak član družine na Štajerskem 29, na Koroškem 30 vin. stanovalne podpore, ako ne stanuje v lastni hiši. Skupna svota podpore pa ne sme biti višja nego je bil navadni zaslužek k vojakom poklicanega. — 3. Kako se prosi za podporo? Podpora se dobi le tedaj, ako se zanjo prosi. Prošnjo je treba predložiti politični oblasti (okr. glavarstvo) in je ni treba kolekovati ter je tudi poštnine prosta. Torej ni treba marke na pismo; pač pa se mora na kuverto napisati: „Gesuch einer Familie eines zum Militärdienst Einberufenen. Portofrei lt. § 20, Abs. 4, Ges. 13. | 6. 1880, Nr. 70 R.-G.-Bl.“ — 4. Pravica do podpore pričanja z dnevom, ko zapusti poklicani svoje bivališče; za tiste, ki bi morali oktobra na dopust, pa so bili obdržani, velja podpora od 1. prosinca 1909; za rezerviste, ki so prišli oktobra pod orožje, velja z 28. oktobrom. — 5. Podpora se plača vedno pol meseca naprej, i. s. vsacega 1. in 16. v mesecu. Za slučaj smrti v vojski pa veljajo še posebne določbe.

Državni zbor je sprejel te dni vladini predlog glede rekrutov. Za predlog je glasovalo 189, proti predlogu pa 103 poslancev, med zadnjimi seveda socialisti, češki radikali itd. Več Čehov in tudi glavni vodja liberalnih Slovencev Hribar so izginili iz dvorane, ko je bilo treba glasovati. Na vsak način so zdaj časi preterani, da bi se delalo vladi glede vojaštva težave.

V ogerski državni zbornici se je potegnilo postavne načrte nazaj, ki se tičejo colninske in trgovinske pogodbe s Srbijo. Prav tako: kakor ti meni, tako jaz tebi!

Ogri in vojska. V ogerski državni zbornici imel je posl. Szemere te dni velezanimiv govor. Dejal je m. dr.: „Trozveza ni bila nikdar tako močna kakor danes. Volitve na Italijanskem so pravi uspeh trozveze. Nemčija pa stoji na naši strani kakor skala in naš mogočni prijatelj cesar Viljem (viharni „eljen“ klic poslancev) stoji z germansko zvestobo poleg nas. Proti nami agitira Rusija, ki pa ni dovolj močna. Treba torej, da pričnemo z aktivno politiko in se ne pustimo več teptati.“ — Besede tega poslanca so resnične. Mož gotovo ni prijatelj nemštva, ali resnico mora priznati, da je najzanesljivejši prijatelj Avstriji — Nemčija, najnevarnejši sovražnik pa Rusija. Kaj pravijo k temu naši prvaki, katerih voditelji romajo po Rusiji?...

Nemška kmetiska stranka imela je pred kratkem sejo, v kateri je sprejela sledečo resolucijo: Naš poslanik je v Belemgradu povedal, da bi v hipu, ko bi prišli s Srbijo do dobrih političnih odnošajev, stopili z njo tudi v prijateljske gospodarske razmere. Kakšne bodejo te razmere, to poslanik ni povedal. Ker obstoji nevarnost, da bodejo v tem oziru v prvi vrsti interesi kmetijstva trpeli, ugovarjamo odločno, da

